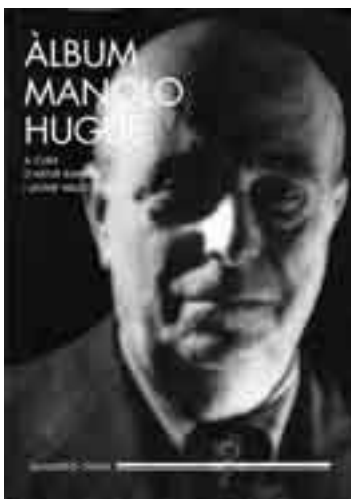




Àlbum Manolo Hugué

Artur Ramon i Jaume Vallcorba (dir.)

Barcelona: Quaderns Crema, 2005, xxx pàg.

Ressenya

Ester Prat

Historiadora de l'art

El lector o lectora que busqui una simple biografia o un rigorós assaig sobre l'obra del prestigiós artista Manolo Hugué (Barcelona, 1872 - Caldes de Montbui, 1945) no ha de recórrer pas a aquest llibre ja que no hi trobarà res de tot això. L'obra que ens ocupa va molt més enllà de la biografia o l'estudi historicocrític. És fruit d'una acurada tasca de documentació, de recopilació i organització d'imatges, documents, cartes i textos històrics que ens il·lustren sobre la figura de l'artista en totes les facetes de la seva trajectòria professional i artística, des de Barcelona a Caldes de Montbui passant per París i Ceret.

El llibre s'estructura en sis capítols corresponents a les sis etapes vitals importants d'Hugué, que al seu torn estan vinculades a diferents escenaris: Barcelona (1888-1901), París (1901-1910), Ceret (1910-1914), Barcelona (1914-1919), Ceret (1919-1927) i, finalment, Caldes de Montbui (1927-1945). L'eix d'unió entre tots els capítols és el llibre de Josep Pla *Vida de Manolo contada per ell mateix* (1928), del qual s'extreuen fragments que obren i expliquen cada època.

Apartir d'aquest fil conductor, a cada capítol s'hi afegeixen materials molt diversos que enriqueixen i contextualitzen en el temps i l'espai l'autor i la seva obra.

En primer lloc, trobem textos propis de Manolo Hugué, ja siguin cartes escrites en un paper d'un restaurant de Barcelona, poesia elaborada en la seva primerenca etapa parisina o bé part de la correspondència oficial amb el matrimoni Imbert. Junt amb aquest tipus de material, trobem també records personals de l'artista, com postals rebudes de Joan Miró, fotografies personals de la seva dona i material documental biogràfic (passaport, acta de defunció, etc.).

Un conjunt de documents interessants que recull el llibre és la transcripció d'algunes de les cartes que l'artista intercanviava amb la Galeria Simon de París, dirigida per Daniel-Henry Kahnweiler, la lectura de les quals ens dona molta informació sobre les relacions professionals i econòmiques entre l'artista i el galerista, a través del qual l'artista aconsegueix un sou fix mensual que li

permet treballar còmodament primer a Ceret, allunyat de l'atrafegat París, i després a Catalunya. Aquesta relació professionals s'inicia el 1912 i no acaba fins l'any 1932, de resultes de la crisi en el mercat de l'art que s'arrossega des del crac borsari de 1929, i és un element clau per entendre la seva estabilització com a artista i l'inici d'una producció fructífera.

Un altre tipus de material molt valuós que podem trobar en el llibre són escrits molt diversos d'autors coetanis a l'artista que donen un punt de vista diferent de la seva obra, i ens ajuden a conèixer l'impacte del seu treball des de dins de la seva època. Entre d'altres, hi trobem fragments d'André Salmon, Fernande Olivier, Guillaume Apollinaire o els crítics d'art Josep Maria Junoy, Eugeni d'Ors i altres escriptors i pensadors, com Carles Riba i Francesc Pujols.

Al llarg de la publicació, es pot resseguir la traça de dos personatges que influencien i marquen l'univers de Manolo. Primer de tot, la seva relació amb Picasso, que fins i tot li comprarà un dibuix, i segon, l'aparició de Jeanne de la Rochette, anomenada *Totte*, que serà la seva model i la seva companya vital.

També hi podem trobar fotografies de pobles i viles vinculats a la biografia de Manolo, procedents d'arxius diversos, que tenen la voluntat de contextualitzar visualment el paisatge on va viure l'autor. Tot i que no són imatges realitzades per l'autor sinó per fotògrafs aliens a l'artista, sí que ens ajuden a configurar l'univers on ell vivia.

Finalment, s'hi inclouen fotografies i reproduccions de les obres de l'artista i en alguns casos, dels seus estudis preparatoris, en un intent força exhaustiu de recollir gran part de la seva producció escultòrica, tenint present

que molta d'aquesta producció està en col·leccions particulars, sovint de difícil accés.

El llibre es clou amb un capítol dedicat exclusivament a la cronologia biogràfica de l'artista, a cura de Vinyet Panyella, que facilita al lector interessat la comprensió de la gran diversitat del material que recull el llibre.

Aquesta voluntat de contextualitzar Manolo Hugué en el seu marc és una de les claus d'aquest llibre. L'obra de l'artista ha patit un gran oblit a nivell historiogràfic, sense cap causa justificada. Tot i els esforços dels autors per anar publicant material (vegeu Ramon, Artur, i Vallcorba, Jaume: *Àlbum Manolo Hugué*. Diputació de Barcelona. Barcelona, 2005), en realitat són molt poques les referències d'Hugué en el marc de la història de l'art, com també són poques les exposicions monogràfiques que se li han dedicat.

La figura de Manolo, tal com afirmen els autors, és la imatge d'un «perdulari mig bohemí i mig delinqüent, més simpàtic i carregat de facècia a l'estil d'alguns bromistes barcelonins d'entre dos segles que escultor de mèrit. Però Manolo, més enllà del seu pintoresquisme cert, va ser un escultor de primera línia, amb un llegat artístic d'una solidesa extraordinària que no fa sinó produir admiració a qui l'observa tant amb ulls històrics com estrictament contemporanis.»

Aquest recull de crítiques, comentaris, correspondència, fotografies i documents diversos sobre la seva trajectòria biogràfica i la seva obra ajudarà, sens dubte, a resituar-la dins de l'art català i europeu, i a donar a l'artista el reconeixement que es mereix. De ben segur que si el lector té la voluntat de trobar una biografia ordenada i simplificada de la vida de

l'artista i de la seva trajectòria artística, aquest no és el llibre indicat, ja que és sobretot un llibre reivindicatiu de format documental.

Els textos coetanis a l'artista, junt amb la important recopilació de fotografies i documents que il·lustren la seva vida i obra, confegeixen un resultat final que ens permet una visió acurada i amena, més intuïtiva que narrativa, de la trajectòria de Manolo Hugué. Sovint, en la recerca en el món de la història de l'art, sobren llibres dedicats a dominis tècnics i a estilismes i manquen llibres que parteixin del fet artístic des d'un punt de vista més sociològic, és a dir, que tinguin la voluntat de situar l'obra en el context, partint de l'anàlisi de la producció a partir de la biografia de l'artista. Una aposta no innovadora dins de la recerca en humanitats, però sempre valenta en un panorama dominat per la història de l'art esteticista concebuda en el segle XIX.

No resulta sorprenent que aquest llibre hagi servit com a punt de partida per a l'exposició itinerant que va produir la Diputació de Barcelona l'any 2005, ja que la intenció dels directors de l'obra és més *mostrar* que *narrar*, tal com es fa en una exposició. *Manolo Hugué, una exposició documental* va ser inaugurada a l'edifici de can Serra, seu de la Diputació de Barcelona. Aquestes iniciatives van generant noves aparicions de l'obra d'Hugué a l'espai públic, com l'exposició temporal a cura del mateix Artur Ramon al Museu d'Art de Sabadell, inaugurada el 30 d'agost de 2006.

Cal reconèixer, doncs, el mèrit tant de Jaume Vallcorba com d'Artur Ramon a l'hora de reivindicar una figura artística de la talla d'Hugué, que va estar al costat dels grans mestres de l'art d'entreguerres (Picasso, Apollinaire, Rodin, Rusiñol...) i que és encara poc conegut pel gran públic.